

De IJsbreker

Holland Festival Film- en Videoclub

Rond

John Cage

P R O G R A M M A
VIDEO'S ROND JOHN CAGE

WOENSDAG 22 JUNI 1988 20.30 uur

<u>zaal</u>	<u>studio I</u>	<u>studio II</u>
20.30 - 21.30 John Cage. A Musicircus (Peter Greenaway)	20.30 - 21.30 Points in Space	22.45 - 24.00 Mushrooms et Variationes (performance)
pauze	pauze	
21.45 - 22.15 A Tribute to John Cage (Nam June Paik)	22.00 - 22.30 WGBH-TV	
pauze	pauze	
22.30 - 23.30 An Hour with John Cage (performance)	22.45 - 24.00 Bird Cage 73'20.958" for a composer (Hans G. Helms)	
pauze		
23.45 - 00.05 video over Cage (BRT) (onder voorbehoud)		

DONDERDAG 23 JUNI 1988 20.30 uur

<u>zaal</u>	<u>studio I</u>	<u>coffeeshop</u>
20.30 - 21.30 Imaginary Conversations (Frank Scheffer)	20.30 - 21.20 Variations V (Arne Arnbom)	20.30 - 21.30 John Cage. A Musicircus (Peter Greenaway)
pauze	pauze	pauze
21.50 - 22.50 The Collaborators: Cage, Cunningham, Rauschenberg	21.45 - 22.45 Sometimes it works sometimes it doesn't (Stefaan Decostre/ Chris Dercon)	21.45 - 22.45 Silence. A portrait of John Cage. (Joan Logue)

(Vanaf 23.00 uur zal op het Leidseplein de Nacht van Cage plaatsvinden)

T O E L I C H T I N G E N (in alfabetische volgorde)

BIRD CAGE. 73'20.958" for a composer.

1972

Regie: Hans G. Helms

Productie: WDR

Hans G. Helms - o.a. komponist, muziekjournalist en dichter - begon aan het eind van de jaren '60 met het maken van films over muziek. Hij maakte o.a. dokumentaires over Boulez, Stockhausen en Darmstadt. In april/mei 1972 maakte hij in New York een documentaire over en met John Cage, met als rode draad diens kompositie 'Bird Cage' uit 1972.

THE COLLABORATORS: CAGE, CUNNINGHAM, RAUSCHENBERG

1987

55'

Productie: KETC Public Television

In het eerste deel vindt een discussie plaats tussen danser/choreograaf Merce Cunningham, komponist John Cage en beeldend kunstenaar Robert Rauschenberg, drie kunstenaars die jarenlang met elkaar samenwerkten.

De discussie wordt geleid door David Vaughan, archivaris van de Cunningham Dance Foundation. De discussie wordt afgewisseld met fragmenten van 'Travelogue', 'Minutiae' en 'Antic Meet', werken waarin Cunningham, Cage en Rauschenberg samenwerkten.

Het tweede deel van de film presenteert de integrale uitvoering van de filmdans 'Coast Zone' (1983).

IMAGINARY CONVERSATIONS

1982

50'

Een video van Frank Scheffer

'Imaginary Conversations' is een voorstudie op de film 'Time is Music' die van 24 t/m 27 juni in De Ijsbreker en op 7 en 8 juli tijdens het Festival Nieuwe Muziek in Middelburg te zien is.

In de video vinden gesprekken van Frank Scheffer met Elliott Carter en John Cage plaats. Die gesprekken, opgenomen tijdens het Holland Festival 1982, zijn parallel gemonteerd zodat de verschillende meningen van de beide componisten duidelijk naar voren komen.

Daarnaast zijn fragmenten te zien en te horen uit de volgende werken van Cage en Carter:

van John Cage 'Six Melodies', 'First Construction in Metal', 'Amores' en 'Imaginary Landscape no. 3'; van Elliott Carter 'Double Concerto', 'Stringquartet no. 3' en 'Symphony for three orchestras'.

JOHN CAGE. A Music Circus.

1982

55'

Regie: Peter Greenaway

Productie: BBC/Channel Four

Distributie: Kijkhuis Den Haag

De Engelse filmer Peter Greenaway is in Nederland vooral bekend door de films die hij i.s.m. Film International en VPRO maakte. In mei 1982 maakte hij in Londen een documentaire over John Cage tijdens een projekt waarin een aantal werken van Cage werden uitgevoerd.

De documentaire maakt deel uit van een serie van vier komponistenportretten die Greenaway maakte voor BBC/Channel Four.

AN HOUR WITH JOHN CAGE

60'

1986

Registratie van een performance van John Cage op 7 mei 1986 in de Main Gallery van het California Institute of the Arts in Los Angeles, ter gelegenheid van het feit dat hij van dit instituut de Honorary Degree Doctor of the Arts ontving. Tijdens de performance die precies één uur duurt werkt Cage aan de partituur van Europas 1 & 2 die in 1987 in première ging.

MUSHROOMS ET VARIATIONES

1985

72'

Productie/distributie: 235 Media, Köln

Tijdens 'Videocongress. Metasprache II' voerde John Cage zijn werk 'Mushrooms et Variationes' (1983) uit op 2 april 1985 in de St.Georg Kirche in Keulen.

De video brengt de integrale uitvoering van dit werk en een interview met John Cage.

POINTS IN SPACE

1986

(video)

55'

Choreografie: Merce Cunningham

Muziek: John Cage 'Voiceless Essay'

Regie: Elliot Caplan/Merce Cunningham

Dekorontwerp: Bill Anastasi

Kostuums: Dove Bradshaw

Productie: Bob Lockyer (BBC-t.v.)/Cunningham Dance Foundation

'Points in Space' is een voorstelling die speciaal voor televisie werd gemaakt.

De eerste helft van de film bevat interviews met de makers en repetities in New York en Londen. De tweede helft brengt de integrale uitvoering van 'Points in Space', uitgevoerd door Merce Cunningham en de Merce Cunningham Dance Company.

SILENCE. A videoportrait of John Cage.

1979

60'

Regie: Joan Logue

Een één uur durend video-portret van John Cage dat gemaakt werd op 31 augustus 1979 in de studio van Cage in New York.

"... The notion of creating a portrait which is neither a painting nor a still photograph, but a kind of still view across time of the subject is one virtually invented by the artist Joan Logue..."
(Jane Livingston/Corcoran Art Gallery).

SOMETIMES IT WORKS, SOMETIMES IT DOESN'T

1983

63'

Regie: Chris Dercon/Stéfaan Decostere

Productie: BRT

In het eerste deel van de film spreken Merce Cunningham en John Cage over hun samenwerking in het theater, de relatie tussen beweging en geluid en over hun gebruik van toevalsoperaties. Tevens worden fragmenten gepresenteerd van '4'33"' van John Cage, opgenomen op Harvard Square, repetities van de Merce Cunningham Dance Company en van Cunningham's solo video-dans 'Blue Studio: five segments'.

In het tweede deel vindt een integrale uitvoering van Cunningham's film-dans 'Channels/Inserts' plaats (1982).

A TRIBUTE TO JOHN CAGE

1971/72

30'

Een film van Nam June Paik en John Godfrey

Distr.: Kijkhuis/Den Haag

Nam June Paik (1932) studeerde muziek in Tokio, München en Freiburg. Aan het begin van de jaren '60 sloot hij zich aan bij de Fluxus-beweging, waarin ook John Cage een belangrijke rol speelde.

Uit die periode dateren ook zijn eerste multi-media experimenten, waarbij het gebruik van televisie en video centraal staan.

'A Tribute to John Cage' uit 1972/72, gemaakt voor WGBH-TV kan beschouwd worden als een TV-zen-collage.

In de film wordt o.a. '4'33"' van John Cage uitgevoerd op Times Square in New York. Een directe lijn wordt getrokken tussen het werk '4'33"' en Woodstock '68: gebeurtenissen die belangrijke veranderingen in de jaren '60 mede-veroorzaakten.

VARIATIONS V

1966

50'

Choreografie: Merce Cunningham

Muziek: John Cage

TV-beelden: Stan VanDerBeek

Regie: Arne Arnbom

Productie: Studio Hamburg/NDR

'Variations V' werd opgenomen in de Studio Hamburg in West-Duitsland. Bij het werk zijn dansers, musici, technici en een elektronische uitrusting betrokken. Klankgevoelige elektronische zuilen, voorzien van foto-elektrische cellen worden rondom de ruimte geplaatst.

De klank wordt teweegebracht door de bewegingen van de dansers en wordt vervolgens vervormd en vertraagd door de musici: John Cage, David Tudor en Gordon Mumma.

De dansers verrichten ook een aantal niet-dans handelingen: Cunningham pot bijvoorbeeld een plant die Carolyn Brown weer verpot. Aan de plant is een microfoon bevestigd zodat de kleinste beweging een geluid veroorzaakt.

Aan het eind van 'Variations V' rijdt Cunningham op een fiets door de ruimte en rondom de klankzuilen alvorens het toneel te verlaten.

WBGH-TV

1971

29'

Dit werk werd geschreven in september 1971, in antwoord op een verzoek van Eva Schmerchek om een object voor een veiling ten bate van een liefdadig doel. De gepubliceerde partituur bestaat uit fotokopieën van de correspondentie tussen Cage en mevrouw Schmerchek. De eigenlijke kompositie schreef Cage op de enveloppe van haar brief. Het zijn instructies voor het realiseren van een televisiefilm (de titel is de naam van het televisiestation dat de eerste uitzending, op 11 september 1971, verzorgde).

We horen en zien niets anders dan een komponist aan het werk: niet alleen het resultaat van de kompositorische arbeid is in Cage's zienswijze muziek, ook het geluid van het kompositieproces zelf. Het werk is opgedragen aan Nam June Paik, de pionier van de videokunst.

DE IJSBREKER
dinsdag 21 juni 1988
20.30 uur

P R O G R A M M A

ELLIOTT CARTER - Night Fantasies
 1979/1980 ca.25'
 HAKON AUSTBÖ - piano

JOHN CAGE - Uit:
 Freeman Etudes 1977/1980
 no.1,2,3,4,6,16 ca.20'
 MIFUNE TSUJI - viool

p a u z e

TIME IS MUSIC Een film van Frank Scheffer
1988 57'

part 1: ELLIOTT CARTER
 Time: The pressant
part 2: JOHN CAGE
 Allspace in a Notshall

Na afloop wordt u een drankje aangeboden.

MIFUNE TSUJI studeerde aan het conservatorium van Tokio en vervolgde haar studie - op uitnodiging van Alberto Lysy - aan de International Menuhin Academy in Londen. Tevens werd zij concertmeester van de Camerata Lysy. In 1977 was zij prijswinnaar van het Internationale Reina Sofia Concours in Madrid, waarna zij zich in Nederland vestigde en tot 1982 deel uitmaakte van het Caecilia Consort. Momenteel treedt zij veel als soliste op en maakt zij deel uit van o.a. het Xenakis Ensemble en het Takahashi Trio. Mifune Tsuji heeft zich vooral toegelegd op de vertolking van nieuwe muziek. Zij speelde o.a. de Europese première van Cage's 'Freeman Etudes'.

HAKON AUSTBÖ (1948, Noorwegen) studeerde in 1969 af aan het conservatorium in Parijs, behaalde het jaar daarop de 'Licence de Concert' aan de Ecole Normale Supérieure in dezelfde stad en vervolgde zijn studie aan de Juilliard School of Music in New York en aan de Staatliche Hochschule für Musik in München.

Van de verschillende prijzen die Hakon Austbö ontving noemen wij de eerste prijs van het Olivier Messiaen Concours in Royan (1961) en de derde prijs van het internationale concours voor pianoduo's te München (1974). In datzelfde jaar vestigde Hakon Austbö zich in Nederland. Hakon Austbö maakt deel uit van het Trio du Nord en treedt als solist op, waarbij hij zich vooral toelegt op het uitvoeren van hedendaagse muziek.

Henk Pauwels, SiNe film/video
presenteert:
EEN FILM VAN FRANK SCHEFFER

T I M E I S M U S I C (55', 1988)

part 1: ELLIOTT CARTER
Time: The pressant
part 2: JOHN CAGE
Allspace in a Notshall

Scenario/montage	: Frank Scheffer/Jan Hendriks
Geluid	: Bert Flantua Ben Zijlstra Alex Booijs Math van Duurling
Kamera	: Frans Bromet René van der Eijk Melle van Essen
Licht	: Frank van Zutphen
Dekorontwerp	: Guy Molin
Dolly	: Geert van Blokland
Geluidsmixage	: Bert Flantua
Productieassistentie	: Leo Scheffer Miriam Philippsborn Irma Hoedeman
Montageassistentie	: Bart van Esch
Setfotografie	: Geert Zwetsloot
Vertaling	: Miriam Beerse
Adviezen	: Ton van der Lee
Filmmateriaal	: Kodak 7292/7294
Laboratorium	: RCM filmlab
Equipment	: Singelfilm
Regie	: Frank Scheffer
Producent:	: Henk Pauwels

Deze film kwam mede tot stand dankzij financiële ondersteuning van:
Stichting Fonds voor de Nederlandse Film,
Stichting Coproductiefonds Binnenlandse Omroep
en in coproductie met NOS-televisie.

Met dank aan:
Kodak Nederland, IBM, De IJsbreker, Holland Festival,
British Airways, Ouke Baas, Frans van Rossum, Ton de Graaff,
EDHA Interieur, Wonen 2000, Gaudeamus, Jan Venema, Andrew Culver,
Royal Albert Hall, Picassomuseum Parijs, Larry Stein,
Los Angeles Festival, Klaus Schöning. Janis Susskind en
Reinbert de Leeuw.

Distributie: Nederlands Film Instituut

© SiNe film/video
1988

OVERZICHT VAN MUSICI EN KOMPOSITIES VOORKOMEND IN 'TIME IS MUSIC'

Werken van ELLIOTT CARTER

- Sonata for violoncello and piano (1948)
Frances-Marie Uitti cello
Ursula Oppens piano
- Stringquartet no.1 (1951)
- Stringquartet no.2 (1959)
- Stringquartet no.3 (1971)
- Stringquartet no.4 (1986)
Arditti String Quartet
- Double Concerto for harpsichord and piano with two
chamber orchestras (1961)
ASKO-ensemble o.l.v. Peter Eötvös
- A Symphony of Three Orchestras (1976)
New York Philharmonic Orchestra o.l.v. Pierre Boulez
- Celebration of Some 100 x 150 Notes (1987)
Radio Philharmonisch Orkest o.l.v. Gunther Schuller

Werken van JOHN CAGE

- Musicircus (Sound Collage)
Repercussion Unit
Nexus
- Solo For Voice 67
Joan La Barbara stem
Larry Stein simulated pile drive
- Inlets (1977)
John Cage
- Sonatas and Interludes (1946-48)
Gaylord Mowrey piano(geprepareerd)
- The Wonderful Widow of Eighteen Springs (1942)
Joan La Barbara stem
John Bergamo piano
- Roaratorio, an Irish Circus on Finnegans Wake
Merce Cunningham Dance Company
John Cage
John David Fulleman
- Freeman Etudes (1977-80)
János Négyesy viool
- Europeras 1 & 2 (1987)
met o.a.
John Cage
Andrew Culver
- Music for Five
SEM-ensemble o.l.v. Petr Kotik
- Ryoanji
SEM-ensemble
- Music of Changes (1951)
Herbert Henck piano

SPEELDATA OP KORTE TERMIJN

24 t/m 27 juni 1988 20.30 èn 22.00 uur:

De IJsbreker, Weesperzijde 23, Amsterdam, 020-6681805

7 en 8 juli 1988 21.00 uur:

Festival Nieuwe Muziek, Kloveniersdoelen, Middelburg, 01180-23650

DE IJSBREKER
i.s.m. Holland Festival
vrijdag 24 juni t/m maandag 27 juni 1988
20.30 uur en 22.00 uur

T I M E I S M U S I C (55', 1988)

part 1: ELLIOTT CARTER
Time: The pressant
part 2: JOHN CAGE
Allspace in a Notshall

Scenario/montage	: Frank Scheffer/Jan Hendriks
Geluid	: Bert Flantua Ben Zijlstra Alex Booij Math van Duurling
Kamera	: Frans Bromet René van der Eijk Melle van Essen
Licht	: Frank van Zutphen
Dekorontwerp	: Guy Molin
Dolly	: Geert van Blokland
Geluidsmixage	: Bert Flantua
Productieassistentie	: Leo Scheffer Miriam Philippsborn Irma Hoedeman
Montageassistentie	: Bart van Esch
Setfotografie	: Geek Zwetsloot
Vertaling	: Miriam Beerse
Adviezen	: Ton van der Lee
Filmmateriaal	: Kodak 7292/7294
Laboratorium	: RCM filmlab
Equipment	: Singelfilm
Regie	: Frank Scheffer
Producent:	: Henk Pauwels

Deze film kwam mede tot stand dankzij financiële ondersteuning van:
Stichting Fonds voor de Nederlandse Film,
Stichting Coproductiefonds Binnenlandse Omroep
en in coproductie met NOS-televisie.

OVERZICHT VAN MUSICI EN KOMPOSITIES VOORKOMEND IN 'TIME IS MUSIC'

Werken van ELLIOTT CARTER

- Sonata for violoncello and piano (1948)
 - Frances-Marie Uitti cello
 - Ursula Oppens piano
- Stringquartet no.1 (1951)
- Stringquartet no.2 (1959)
- Stringquartet no.3 (1971)
- Stringquartet no.4 (1986)
 - Arditti String Quartet
- Double Concerto for harpsichord and piano with two chamber orchestras (1961)
 - ASKO-ensemble o.l.v. Peter Eötvös
- A Symphony of Three Orchestras (1976)
 - New York Philharmonic Orchestra o.l.v. Pierre Boulez
- Celebration of Some 100 x 150 Notes (1987)
 - Radio Philharmonisch Orkest o.l.v. Gunther Schuller

Werken van JOHN CAGE

- Musicircus (Sound Collage)
 - Repercussion Unit
 - Nexus
- Solo For Voice 67
 - Joan La Barbara stem
 - Larry Stein simulated pile drive
- Inlets (1977)
 - John Cage
- Sonatas and Interludes (1946-48)
 - Gaylord Mowrey piano(geprepareerd)
- The Wonderful Widow of Eighteen Springs (1942)
 - Joan La Barbara stem
 - John Bergamo piano
- Roaratorio, an Irish Circus on Finnegans Wake
 - Merce Cunningham Dance Company
 - John Cage
 - John David Fulleman
- Freeman Etudes (1977-80)
 - János Négyesy viool
- Europeras 1 & 2 (1987)
 - met o.a.
 - John Cage
 - Andrew Culver
- Music for Five
 - SEM-ensemble o.l.v. Petr Kotik
- Ryoanji
 - SEM-ensemble
- Music of Changes (1951)
 - Herbert Henck piano

DE IJSBREKER
i.s.m. Holland Festival
dinsdag 28 juni 1988
woensdag 29 juni 1988
20.30 uur

D E F I L M K E U Z E V A N J O H N C A G E

1- Night at the Opera (Marx Brothers) 90'

pauze

2- Entr'Acte (René Clair) 20'

3- Voyage dans la Lune (George Méliès, 1904) 8'

4- Wagner's Ring (Frank Scheffer) 3'40"

5- Stoperas (Frank Scheffer) 1'41"

6- Filmstudie nr.7 (Oscar Fishinger, 1931) 3'

pauze

(In de pauze zal 'Zen for film' van Nam-June Paik
vertoond worden)

7- L'Age d'ôr (Luis Bunuel) 60'

(Einde van de voorstelling ca. 00.30 uur)

NB

De volgorde van het programma is door John Cage met toevalsoperaties bepaald. In de toevalsoperaties is geen rekening gehouden met technische mogelijkheden. Daar wij echter John Cage's gebruik van deze toevalsoperaties willen respekteren hebben wij geen verandering in de volgorde van het programma aangebracht. Dit brengt met zich mee dat vele changements noodzakelijk zijn. Wij hopen dat u hiervoor begrip hebt. Bovendien maakt de filmkeuze van John Cage het gebruik van speciale projektiesystemen noodzakelijk, waardoor geluidsoverlast van de projektoren onvermijdelijk is. Ook hiervoor vragen wij uw begrip. Niettemin hopen wij dat u zult genieten van deze wel zeer bijzondere filmavond.

Z.O.Z.

FRANK SCHEFFER OVER DE TOTSTANDKOMING VAN DE FILMKEUZE VAN JOHN CAGE

In het kader van een projekt rondom de komponist John Cage ontstond het idee Cage zijn eigen filmprogramma te laten samenstellen. Cage vond het een leuk idee en ging aan de slag.

Frank Scheffer: "Cage koos 'Night at the Opera' van de Marx Brothers vanwege zijn eigen opera 'Europerras' die in 1987 in Frankfurt in première ging.

De film 'Entr'Acte' van René Clair is van groot belang voor Cage door de muziek die Erik Satie ervoor schreef en het optreden erin van een aantal sleutelfiguren uit de Dada-beweging, zoals Marcel Duchamp.

Toen Cage mijn 'Wagner's Ring' zag dacht hij aan de oudste animatiefilms, zoals 'Voyage dans la Lune' van George Méliès, waarin het ritme van de beelden onregelmatig is, omdat ze met de hand geanimeerd werden. In 'Wagner's Ring' zijn de momenten met toevalsoperaties gekozen, waardoor ook een onregelmatigheid in het beeldritme ontstaat.

Over 'Wagner's Ring' kan ik kort zijn: Cage belde mij en vroeg: "Hi Frank, would you like to make a film for me?" Ik antwoordde: "That sounds interesting, but please tell me what." Cage: "Could you make a film about the 'Ring des Nibelungen' from Richard Wagner in a complete version of three minutes and forty seconds?" "Wait a second." "I guess I can do it."

'Stoperras' maakte ik als pauzefilm voor 'Europerras' en werd voor de voorstelling, in de pauze en na de voorstelling in een loop gedraaid. De lengte van de film -1'41" - is bepaald met toevalsoperaties en bevat de hele 'Europerras' in 101 seconden. Het toeval wil dat er in 'Europerras' momenten voorkomen waarin 101 operafragmenten tegelijk via een band te horen zijn.

Cage maakte ooit geluid bij een film van Fishinger. Cage zegt over Fishinger: "I was inspired by Oscar Fishinger who said that everything in the world has a spirit and that spirit is released by the things set into vibration".

Cage belde mij op toen ik 'Time is Music' aan het monteren was: "I would like to add another film to the program: a clip of Nam June Paik's 'Zen for film'. Ik vroeg hem: "Do you know where I could get it?" en hij antwoordde: "Sure, you go to a store where they sell black film and white film, and you ask for the white film. It's not the story, but the experience that counts".

Tenslotte koos Cage 'L'Age d'ôr' van Luis Bunuel, omdat Bunuel bij het schrijven van het skript ook gebruik maakte van toevalsoperaties".

Frank Scheffer

NB In sommige publikaties was sprake van een première van een film die John Cage en Frank Scheffer zouden maken tijdens Cage's aanwezigheid in Nederland. De film is inderdaad gemaakt, maar nog niet voltooid. De film zal op een later tijdstip in De IJsbreker vertoond worden.